

Innst. 246 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 93 S (2009–2010)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2010 under Kommunal- og regionaldepartementet (rentekompensasjonsordningen for istandsetting av kirkebygg)

Til Stortinget

Sammendrag

Rentekompensasjonsordningen for kirkebygg innebærer at det innenfor en nærmere fastsatt investeringsramme kan gis tilskudd over statsbudsjettet til istandsetting av kirker, tilsvarende en normert rente på investeringskostnaden. Kompensasjonsordningen ble etablert i 2005 med en investeringsramme på 500 mill. kroner. Senere er investeringsrammen økt.

Formålet med rentekompensasjonsordningen for kirkebygg er å stimulere til istandsetting og sikring av kirker, kirkenes utsmykning og inventar.

Behovet for istandsetting av kirkebygg er fortsatt betydelig. Rentekompensasjonsordningen for kirkebygg er statens viktigste tiltak for å stimulere til sikring og istandsetting av kirkebyggene. Ordningen har hatt en betydelig effekt de årene den har virket. I 2009 ble det gitt tilsagn om rentekompensasjon for investeringer tilsvarende om lag 700 mill. kroner. Gjennomsnittlig tilsagn i årene 2005–2007 var på rundt 400 mill. kroner per år.

Utgifter til brann- og andre sikringstiltak for kirkene (innbrudd/tyveri) omfattes av rentekompensasjonsordningen. Ordningen stimulerer til slike sikringstiltak.

Departementet går ut fra at flere sikrings- og istandsettingsprosjekter er under planlegging i kommunene. Disse kan komme i fare for ikke å bli reali-

sert dersom den udisponerte rammen i 2009 ikke gjøres tilgjengelig.

Departementet viser til dette og foreslår at det gis adgang til å gi rentekompensasjon for en investeringsramme i 2010 som tilsvarer den udisponerte investeringsrammen i 2009, dvs. 500 mill. kroner, jf. forslag til vedtak I.

For bevilgningen i saldert budsjett 2010 under kap. 582 post 61 for 2010 ble det lagt til grunn at investeringsrammen for 2009 ble benyttet fullt ut, med en budsjettmessig helårseffekt i 2010. Bevilgningsbehovet i 2010 reduseres med 14,7 mill. kroner som følge av at hele investeringsrammen likevel ikke ble disponert fullt ut i 2009. Forslaget om en investeringsramme på 500 mill. kroner i 2010 innebærer isolert sett et økt bevilgningsbehov på 7 mill. kroner i 2010. Departementet foreslår etter dette at bevilgningen på kap. 582 post 61 nedjusteres med 7,7 mill. kroner, fra 69,1 mill. kroner til 61,4 mill. kroner, jf. forslag til vedtak II. Den budsjettmessige helårseffekten av investeringsrammen på 500 mill. kroner i 2010 vil først komme i 2011.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, Lise Christoffersen, Håkon Haugli, Ingalill Olsen og Eirik Sivertsen, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Gjermund Hagesæter og Åge Starheim, fra Høyre, Trond Helleland og Michael Tetzschner, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Heikki Holmås, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til at det i 2009 ble vedtatt en ramme for

rentekompensasjonsordningen på 1,2 mrd. kroner. Dette innebar at staten ville gi rentekompensasjon for kommunale og kirkelige bevilgninger til istandsetting og sikring av kirkebygg på til sammen 1,2 mrd. kroner. Husbanken, som administrerer ordningen, hadde ved utgangen av 2009 innvilget rentekompensasjon for tiltak på til sammen 700 mill. kroner. Den resterende del av rammen kunne ikke overføres til 2010 uten særskilt vedtak. Komiteen viser til at regjeringen i proposisjonen foreslår å la unyttede midler fra fjorårets ramme for rentekompensasjon overføres til 2010.

Komiteen har merket seg at mange kirker forfaller på grunn av år uten oppussing og at det fortsatt er et stort behov for tiltak for å bedre sikring og istandsetting av kirkebygg. Vedlikeholdsinnsatsen må intensiveres for at ikke uerstattelige kulturskatter skal forfalle og forsvinne. Rentekompensasjonsordningen er etter komiteens mening viktig blant annet for å stimulere til økt innsats fra kommunene. Komiteen mener kirkebyggene er en viktig del av kulturhistorien, samtidig som de fungerer som viktige møtesteder i lokalsamfunnet.

Komiteen vil understreke at det er kommunene som har det økonomiske ansvaret for vedlikehold og drift av kirkebyggene, jf. lov 7. juni 1996 om Den norske kirke (kirkeloven) § 15. Kirkene eies av menighetene (soknene) og forvaltes av de kirkelige fellerådene på vegne av menighetene. Komiteen mener rentekompensasjonsordningen gir kommunene gode muligheter til å ta igjen vedlikeholdsetterlep på kirkebygg og mener det er viktig å nå ut med informasjon til kommuner og felleråd om ordningen, slik at flest mulig tar den i bruk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg pressemeldingen fra Fornyings, administrasjons- og kirkedepartementet datert 19. mars 2010 med overskriften «Nye millioner til istandsetting av kirker». Disse medlemmer konstaterer at det i proposisjonen ikke ligger en økt satsing, men et forslag om å la unyttede midler fra fjorårets ramme for rentekompensasjon overføres til 2010.

Disse medlemmer vil påpeke at kommuneøkonomien mange steder er anstrengt, og at kommunene opplever at stadig flere oppgaver blir lovpålagt uten at finansieringen følger med. Dermed må kommunene i mange tilfeller velge hvilke lovpålagte opp-

gaver de skal la være å utføre, og bryte lover dersom det lokale behovet tilsier en annen prioritering enn å følge de prioriteringene regjeringen har gjort på vegne av dem gjennom lovfesting av ulike oppgaver. Disse medlemmer viser til at det er kommunene som i utgangspunktet har ansvar for kirkebyggene, men når mange av kirkene ikke engang har penger til oppvarming, er det slik at midler til sikring lett blir skjøvet på.

Disse medlemmer viser til at regjeringen gradvis gjennom fire år har redusert bevilgningen til kirkelig virksomhet i kommunene som blant annet har gått til sikring av landets kirkebygg og til forsikring. I stedet er denne oppgaven lagt på kommunene og det enkelte felleråd. Disse medlemmer mener det ikke er noe hus i lokalsamfunnet som det er knyttet så sterke følelser til, både sorg og glede, som et kirkebygg. På denne bakgrunn mener disse medlemmer det også er et statlig ansvar å sørge for nødvendige sikringstiltak knyttet til brann og tyveri for kirkebygg av nasjonal, historisk og kulturell interesse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er et betydelig etterlep når det gjelder vedlikehold av kirkebygg i Norge. Disse medlemmer mener derfor at forslaget åpenbart er et skritt i riktig retning, men langt fra tilstrekkelig. Disse medlemmer ønsker derfor at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med nye forslag på tilskudd til rentekompensasjon for kirkebygg i forbindelse med statsbudsjettet for 2011.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er behov for en langt mer offensiv satsing på oppussing av kirkebygg. Dette medlem viser samtidig til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2010 der dette medlem foreslo å øke rammen for låneordning til kirker med 0,5 mrd. kroner i 2010.

Dette medlem viser videre til at det i 2007 ble innført en tilskuddsordning hvor kirken selv, gjennom Opplysningsvesenets fond, skulle bidra til oppussing av de eldste kirkene, dvs. kirker bygget før 1650. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti var uenig i dette. Dette medlem konstaterer at ordningen i 2008/2009 ble stilt i bero på grunn av fondets økonomiske situasjon. Dette medlem mener at dette skyldtes finanskrisen og regjeringens stadige tapping av fondet.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2010 blir det gjort følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
582		Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg	
	61	Rentekompensasjon kirkebygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 69 100 000 til kr 61 400 000	7 700 000

II

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2010 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 500 mill. kroner over kap. 582 post 61 Rentekompensasjon – kirkebygg.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 6. mai 2010

Heikki Holmås

leder

Geir Jørgen Bekkevold

ordfører

